

Justitiedepartementet

Yttrande över EU-kommissionens förslag till ändringar i tågpassagerarförordningen

För invånarna i Kalmar län är regional tågtrafik en del av förutsättningarna för att nå nationella och internationella resmål. Resor med den regionala tågtrafiken fungerar i många fall som anslutning till bland annat fjärrtåg.

Region Kalmar län ser därför positivt på åtgärder som underlättar sammanhängande resor över operatörs- och nationsgränser. För resenären bör kollektivtrafiken upplevas som ett sammanhängande system snarare än ett antal separata tjänster.

Samtidigt behöver regelverket ta hänsyn till att regional kollektivtrafik i stor utsträckning finansieras av offentliga medel och bedrivs inom ramen för trafikavtal som upphandlats av regionala kollektivtrafikmyndigheter. Nya krav behöver därför vara proportionerliga och utformas så att de kan integreras i befintliga strukturer.

Ansvarsfördelningen behöver förtydligas

Region Kalmar län anser det vara av stor vikt att ansvarsfördelningen mellan trafikföretag, biljettutfärdare, bokningsplattformar och behöriga myndigheter tydliggörs. Förslaget riskerar annars att skapa oklarheter kring:

- vem som ansvarar för ombokning och alternativ transport,
- vem som ska ersätta resenären vid störningar,
- hur kostnader ska fördelas mellan berörda aktörer,
- ansvaret hos regional kollektivtrafik som utgör en del av en längre resa.

Regionala järnvägsföretag bör inte bära ansvar för störningar de inte kan påverka

Region Kalmar län vill framhålla vikten av att ansvar och kostnader kopplade till förseningar, missade anslutningar och utbetalning av ersättningar fördelas utifrån respektive aktörs faktiska rådighet över resan.

Regional kollektivtrafik utgör ofta en del av resor där flera operatörer och biljettutfärdare medverkar. Ett regionalt järnvägsföretag har dock begränsade möjligheter att påverka trafikstörningar som uppstår hos andra aktörer både nationellt och internationellt. Region Kalmar län anser därför att förordningen tydligt bör säkerställa att regionala järnvägsföretag inte åläggs ett direkt eller indirekt ekonomiskt ansvar för störningar som uppstår utanför den trafik som företaget ansvarar för eller har möjlighet att påverka. Ansvarsfördelningen bör därför bygga på principen att respektive aktör ansvarar för de delar av resan som denne har faktisk kontroll över och möjlighet att påverka.

Ekonomiska konsekvenser

Region Kalmar län bedömer att förslaget kan medföra ökade kostnader för såväl trafikföretag som regionala kollektivtrafikmyndigheter.

Exempel på områden där kostnader kan uppstå är:

- utveckling och anpassning av biljettsystem,
- utökad administration,
- informationshantering och kundservice,
- samordning mellan olika kollektivtrafikmyndigheter, trafikföretag och resebolag.

Det är viktigt att nya krav står i rimlig proportion till den nytta som uppnås. EU-kommissionen bör därför inkludera en tydlig redovisning av effekterna för regionala och lokala kollektivtrafikaktörer i konsekvensanalysen.

Digitalisering och informationsutbyte

Förslaget bygger i stor utsträckning på att olika aktörer kan dela information om biljetter, resor och trafikstörningar på ett effektivt sätt.

Region Kalmar län delar kommissionens uppfattningen att ett ökat informationsutbyte är en förutsättning för att skapa bättre resenärstjänster. Samtidigt kan detta komma att kräva stora kostnader genom då det kommer kräva investeringar i gemensamma system och arbetssätt.

Det är därför viktigt att eventuella tekniska krav överensstämmer med andra pågående europeiska initiativ inom området, exempelvis förslagen om multimodal bokning och digitala tågbiljetter.

Koppling till övriga EU-förslag

Region Kalmar län ser ett tydligt samband mellan detta förslag, förordningen om multimodala bokningar COM (2026) 231 och förordningen om tågbiljetter COM (2026) 232.

Förslagen har gemensamt som mål att skapa bättre förutsättningar för resenärer att planera, boka och genomföra resor över operatörs-, trafikslags- och nationsgränser. För att uppnå detta krävs att regelverken utvecklas samordnat och utifrån ett helhetsperspektiv.

Region Kalmar län vill särskilt framhålla att möjligheten att erbjuda sammanhängande resor inte enbart är beroende av tillgång till biljettdata och bokningsfunktioner. Det krävs även tydliga regler för ansvarsfördelning, informationsutbyte och hantering av störningar genom hela reskedjan.

Region Kalmar län vill även lyfta betydelsen av de nationella samverkanslösningar som redan finns inom den svenska kollektivtrafiken. Genom samverkan mellan regionala kollektivtrafikmyndigheter, trafikföretag och nationella aktörer finns idag etablerade lösningar för reseinformation, biljettförsäljning och samordning mellan olika trafikslag och operatörer.

Region Kalmar län anser att den fortsatta beredningen bör säkerställa att dessa lösningar kan utvecklas vidare inom ramen för de nya EU-regelverken. Befintliga investeringar och etablerade arbetssätt bör tas tillvara samtidigt som möjligheterna att erbjuda genomgående resor stärks. Det är viktigt att regelverket inte leder till parallella system utan bidrar till bättre förutsättningar för sammanhängande resor.

Region Kalmar län ser därför att konsekvenserna av de olika förslagen och hur de påverkar varandra behöver analyseras samlat. Detta för att uppnå ett mer sammanhållet europeiskt transportsystem.

Avslutande synpunkter

Region Kalmar län ställer sig positiv till ambitionen att stärka tågresenärernas rättigheter och att skapa bättre förutsättningar för sammanhängande tågresor inom Europa. Region Kalmar län vill dock betona vikten av att:

- ansvarsfördelningen mellan aktörerna tydliggöras,
- de ekonomiska konsekvenserna analyseras närmare,
- tekniska krav överensstämmer med EU-initiativet om multimodal bokning,
- det säkerställas att regionala järnvägsföretag inte åläggs ekonomiskt ansvar för störningar i trafik som ligger utanför deras rådighet och ansvar.

Region Kalmar län välkomnar förslagets inriktning att stärka tågresenärernas rättigheter och att förbättra förutsättningarna för sömlösa resor inom Europa.

Region Kalmar län delar bedömningen att resenärer som köper en sammanhängande resa bör kunna förvänta sig ett sammanhängande skydd vid förseningar, missade anslutningar och andra trafikstörningar.

Region Kalmar län gör dock bedömningen att förslaget kan få betydande konsekvenser för regional kollektivtrafik, särskilt i de delar där regional tågtrafik utgör en del av längre nationella eller internationella resor. Det är därför viktigt att ansvarsfördelning, ekonomiska konsekvenser och tekniska krav analyseras ytterligare innan regelverket tas i bruk.